JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

M. POIARES MADURO

30 päivänä toukokuuta 2006 [1]

1. Millä edellytyksillä yhteisöön kolmansista maista tuotavat tuotteet voidaan yhteisön lainsäädännön mukaan lähettää takaisin, jos eläinlääkinnällisissä tarkastuksissa todetaan, etteivät ne täytä tuontiedellytyksiä? Missä olosuhteissa rajatarkastuksia tekevien toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä tuotteet hävitettäviksi? Nämä ovat keskeiset kysymykset nyt esillä olevissa asioissa.

2. Vuoden 2002 alussa Alankomaiden rajatarkastusviranomaiset määräsivät kahdessa samankaltaisessa tapauksessa hävitettäviksi Kiinasta tuotuja ankan- ja kaninlihaeriä. Erät eivät täyttäneet yhteisön tuontiedellytyksiä, koska ne sisälsivät terveydelle vaarallisia aineita. Tuojayritykset väittivät, ettei kansallisten viranomaisten olisi pitänyt määrätä eriä hävitettäväksi, vaan ne olisi voitu lähettää takaisin Kiinaan.

3. College van Beroep voor het bedrijfsleven (elinkeinoasioita käsittelevä hallintotuomioistuin) (Alankomaat) on epävarma, mitkä velvoitteet kansallisille viranomaisille näissä tilanteissa kuuluvat, ja se on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle neljä kysymystä. Kysymyksissä, jotka ovat molemmissa asioissa samat, yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään tulkitsemaan 18.12.1997 annetun neuvoston direktiivin 97/78/EY [2] 17 artiklan 2 kohtaa ja 22 artiklan 2 kohtaa yhdessä 26.6.1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 [3] 5 artiklan kanssa.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

4. Direktiivissä 97/78 säädetään kolmansista maista yhteisöön tuotavien tuotteiden eläinlääkinnällisten tarkastusten järjestämistä koskevista periaatteista. Sen mukaan toimivaltaisten viranomaisten on rajatarkastusasemilla suoritettava kolmansista maista tuleville tuotteille kolmenlaisia tarkastuksia:

1 – Alkuperäinen kieli: portugali.

2 – Kolmansista maista yhteisöön tuotavien tuotteiden eläinlääkinnällisten tarkastusten järjestämistä koskevista periaatteista annettu direktiivi (EYVL 1998, L 24, s. 9).

3 – Yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa annettu asetus (EYVL L 224, s. 1).

asiakirjojen tarkastuksia, tunnistustarkastuksia ja fyysisiä tarkastuksia. Asiakirjojen tarkastuksessa tutkitaan erän mukana seuraavat asiakirjat ja todistukset. Tunnistustarkastuksessa tarkastetaan silmämääräisesti, että eläinlääkärintodistukset ja/tai muut asiakirjat todella koskevat tuotavia tuotteita.

5. Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan fyysisellä tarkastuksella tarkoitetaan "itse tuotteen tarkastusta, johon voi kuulua pakkauksen ja lämpötilan tarkastaminen sekä näytteenotto ja laboratoriotutkimus". Direktiivin 4 artiklan 4 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan fyysisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että tuotteet täyttävät yhteisön lainsäädännössä tuonnille asetetut vaatimukset ja sopivat käytettäviksi mukana seuraavassa todistuksessa tai asiakirjassa määriteltyyn tarkoitukseen.

6. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdassa määritellään kansallisten viranomaisten vaihtoehdot silloin, kun kolmansista maista tuotavat tuotteet eivät täytä tuontiedellytyksiä:

"2. Jos toimivaltaiset viranomaiset toteavat tässä direktiivissä määriteltyjen tarkastusten perusteella, ettei tuote täytä tuontiedellytyksiä, tai jos tarkastuksissa tulee esille säännöstenvastaisuuksia, toimivaltaisen viranomaisen on lastauksesta vastuussa olevaa tahoa tai tämän edustajaa kuultuaan päätettävä joko:

a) tuotteen edelleen lähettämisestä liitteessä I mainittujen alueiden ulkopuolelle samalta rajatarkastusasemalta lastauksesta vastuussa olevan tahon kanssa sovittuun määräpaikkaan samalla kuljetusvälineellä 60 päivän enimmäismääräajassa, jos eläinlääkinnällisen tarkastuksen tulokset ja eläinten terveyttä koskevat vaatimukset sen mahdollistavat.

– –

b) tai päätettävä, kun lähettäminen edelleen ei ole mahdollista ja a alakohdassa tarkoitettu 60 päivän enimmäismääräaika on ylittynyt tai lastauksesta vastuussa oleva taho antaa suostumuksensa välittömästi, tuotteiden hävittämisestä tätä rajatarkastusasemaa lähimpänä olevassa, sitä varten tarkoitetussa paikassa – –."

7. Direktiivin 22 artiklassa täsmennetään pakolliset varotoimenpiteet, joihin toimival-

taisten kansallisten viranomaisten on ryhdyttävä, jos ilmenee seikkoja, jotka saattavat muodostaa vakavan vaaran kansanterveydelle yhteisössä. Direktiivin 22 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jos jonkin tässä direktiivissä säädetyn tarkastuksen yhteydessä ilmenee, että tuoteerä saattaisi olla vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle, toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen on välittömästi toteutettava seuraavat toimenpiteet:

– kyseinen erä takavarikoidaan ja hävitetään,

– muille rajatarkastusasemille ja komissiolle annetaan välittömästi tieto todetuista seikoista ja tuotteiden alkuperästä – –."

8. Asetuksessa N:o 2377/90 säädetään yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa.

9. Asetuksen 5 artiklan mukaan joidenkin eläinlääkkeissä käytettyjen farmakologisesti vaikuttavien aineiden jäämille ei voida vahvistaa enimmäismäärää "sen vuoksi, että kyseisen aineen jäämät ovat minä tahansa määrinä eläinperäisissä elintarvikkeissa vaaraksi kuluttajan terveydelle".

10. Asetuksen liitteessä IV vahvistetaan 5 artiklan mukaisesti luettelo farmakologisesti vaikuttavista aineista, joiden jäämille ei voida vahvistaa enimmäismääriä.

II Asian tosiseikat ja ennakkoratkaisupyyntö

11. Coxon & Chatterton Ltd (jäljempänä Coxon) toi helmikuussa 2002 Alankomaihin kaksi erää Kiinasta peräisin olevaa pakastettua ankanlihaa. Saman vuoden maaliskuussa NV Raverco (jäljempänä Raverco) toi erän pakastettua kaninlihaa. Alankomaiden rajatarkastusasemalla eläinlääkintäviranomaiset suorittivat erille direktiivissä 97/78 säädetyt pistokokeet ja laboratoriotestit.

12. Coxonin tuomista ankanlihaeristä otetut näytteet tutkittiin, ja toisessa erässä havaittiin jäämiä furatsolidonista (16 ppb) ja toisessa jäämiä kloramfenikolista (1,4 ppb) ja furatsolidonista (49 ppb). Ravercon kaninlihaerästä otettujen näytteiden tutkimuksissa havaittiin jäämiä furatsolidonista (2,7 ppb). Kloramfenikoli ja furatsolidoni sisältyvät asetuksen N:o 2377/90 liitteen IV luetteloon farmakologisesti vaikuttavista aineista, joiden jäämille ei voida vahvistaa enimmäismääriä.

13. Eläinlääkinnällisten tarkastusten tulosten perusteella Rijksdienst voor de keuring van Vlee en Vleesin (nautojen ja lihan valvonnasta vastaava valtion viranomainen, jäljempänä RVV) virkaeläinlääkäri kielsi 1.3.2002 Coxonin ankanlihaerien tuonnin ja määräsi ne hävitettäviksi. RVV määräsi 22.3.2002 hävitettäväksi myös Ravercon kaninlihaerän.

14. Coxon teki 18.3.2002 RVV:n päätöksestä Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteitille (jäljempänä maatalousministeriö) valituksen, jossa se väitti, että hävittämisen sijasta ankanlihaerät pitäisi lähettää takaisin Kiinaan. Raverco teki 26.4.2002 vastaavan valituksen.

15. Valittajat kiistivät, että tuotteiden lähettäminen takaisin muodostaisi vaaran ihmisten tai eläinten terveydelle Alankomaissa tai yhteisössä. Yritykset väittivät, ettei eriä pitäisi hävittää, koska kyseisiä eläinperäisiä tuotteita voitaisiin laillisesti pitää kaupan Kiinassa.

16. Maatalousministeriö katsoi yhteisön lainsäädännön edellyttäneen saastuneiden ankan- ja kaninlihaerien hävittämistä ja hylkäsi sekä Coxonin että Ravercon valitukset. Yritykset valittivat päätöksistä College van Beroep voor het bedrijfslevenille.

17. College van Beroep esitti yhteisöjen tuomioistuimelle asiassa Raverco (C-129/05) ja asiassa Coxon (C-130/05) samat neljä kysymystä, jotka kuuluvat seuraavasti:

"1) Onko direktiivin 97/78/EY 17 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että sellaisen erän, joka ei täytä tuontiedellytyksiä, takaisinlähettämisen esteenä on pidettävä sitä, että tuonnille säädetyt yhteisön edellytykset eivät

täyty, vaiko sitä, että lastauksesta vastuussa olevan tahon kanssa sovitun paikan, joka ei ole direktiivin 97/78/EY liitteessä I mainittu alue, osalta säädetyt edellytykset eivät täyty?

EY 17 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että sen tavoitteena on myös suojata sellaisen kolmannen maan etuja, johon erä tuodaan takaisin lähetettäessä, vaikka näihin etuihin ei liity samalla Euroopan unionin jäsenvaltion edun suojaamista?"

2) Onko direktiivin 97/78/EY 17 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, yhdessä direktiivin 97/78/EY 22 artiklan 2 kohdan ja asetuksen (ETY) N:o 2377/90 5 artiklan kanssa, tulkittava siten, että tässä säännöksessä säädetään kyseisten eläinperäisten tuotteiden pakollisesta hävittämisestä aina silloin, kun direktiivissä 97/78/EY määriteltyjen tarkastusten perusteella todetaan, että jokin tuoteerä saattaa muodostaa vaaran eläinten tai ihmisten terveydelle?

18. Yhteisöjen tuomioistuin yhdisti käsiteltävät asiat 2.4.2005 annetulla määräyksellä suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten työjärjestyksensä 43 artiklan mukaisesti.

19. Coxon, Alankomaiden hallitus, Kreikan hallitus ja komissio toimittivat yhteisöjen tuomioistuimelle kirjalliset huomautuksensa. Yhteisöjen tuomioistuin kuuli osapuolten lausumat 9.3.2006 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

3) Onko direktiivin 97/78/EY 22 artiklaa, yhdessä asetuksen (ETY) N:o 2377/90 5 artiklan kanssa, tulkittava siten, että pelkästään siitä seikasta, että jostakin erästä löytyy jäämiä asetuksen (ETY) N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta, seuraa, että kyseinen erä saattaa muodostaa eläinten tai ihmisten terveydelle sellaisen vaaran, ettei takaisinlähettäminen ole mahdollista?

III Arviointi asiasta

A *Ensimmäinen kysymys*

4) Mikäli toiseen kysymykseen on vastattava kieltävästi, onko direktiivin 97/78/

20. Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, onko

direktiivin 97/78 17 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen erien takaisinlähettämisen esteen perustuttava siihen, että yhteisön tuontiedellytykset eivät täyty, vai siihen, että siinä kolmannessa maassa, johon tuotteet on määrä palauttaa, säädetyt edellytykset eivät täyty.

21. Kaikki huomautuksia esittäneet osapuolet, myös Coxon, ovat sitä mieltä, että erien, jotka eivät ole asiaa koskevien vaatimusten mukaisia, takaisinlähettämisen esteenä on pidettävä sitä, että yhteisön tuontiedellytykset eivät täyty. Yhdyn tähän tulkintaan.

22. Direktiivillä otetaan yksiselitteisesti käyttöön eläinlääkinnällisten tarkastusten järjestelmä sen toteamiseksi, vastaavatko tuotteet *yhteisön* tuontiedellytyksiä. [4] Esimerkiksi 4 artiklan 4 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan virkaeläinlääkärin on tehtävä kullekin erälle fyysinen tarkastus, jotta voitaisiin "varmistaa, että tuotteet täyttävät yhteisön lainsäädännössä asetetut vaatimukset". [5]

23. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdan mukaan eläinlääkinnällisen tarkastuksen tulokset ja eläinten terveyttä koskevat vaatimukset voivat estää erän lähettämisen takaisin, jos todetaan "tässä direktiivissä määriteltyjen tarkastusten perusteella, ettei tuote täytä tuontiedellytyksiä". Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan j alakohdan mukaan "tuontiedellytyksillä" tarkoitetaan "tuotaville tuotteille yhteisön lainsäädännössä säädettyjä eläinlääkinnällisiä vaatimuksia". Missään 17 artiklan 2 kohdassa säädetyistä tarkastuksista ei edellytetä, että toimivaltaisten viranomaisten olisi tämän lisäksi tarkastettava, ovatko tuotteet myös kolmannen maan tuontiedellytysten mukaisia.

24. Mikäli päätös tuotteiden lähettämisestä takaisin perustuisi sen valtion edellytyksiin, johon tuotteet on määrä palauttaa, yhteisön rajatarkastusasemien toimivaltaisten viranomaisten tulisi tällöin soveltaa kyseisen valtion sääntöjä. Mutta kuten Alankomaiden hallitus toteaa, kyseisillä viranomaisilla ei ole mitään syytä olla yksityiskohtaisesti selvillä kolmansissa maissa säädetyistä terveys- ja hygieniaedellytyksistä.

25. Näin ollen direktiivin 97/78 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan tulkintaa koskevaan ensimmäiseen kysymykseen olisi vastattava, että erän takaisinlähettämisen este perustuu siihen, että yhteisön tuontiedellytykset eivät täyty.

4 – Ks. myös direktiivin 97/78 11 perustelukappale, jonka mukaan "on erotettava toisistaan tuotteet, jotka täyttävät yhteisössä tuonnille asetetut vaatimukset, ja tuotteet, jotka eivät niitä täytä; näiden erojen huomioon ottamiseksi olisi laadittava erilliset tarkastusjärjestelmät".

5 – Muita esimerkkejä direktiivin järjestelmässä esiintyvistä viittauksista yhteisön sääntöihin tai yhteisön lainsäädäntöön ovat 8 artiklan 2 kohta ("erityisesti sen toteamiseksi, ovatko kyseiset tuotteet yhteisön sääntelyn mukaisia"), 8 artiklan 4 kohta ("valvottava yhteisön lainsäädännön mukaisesti"), 10 artiklan 2 kohdan a alakohta ("yhteisön vaatimukset"), 10 artiklan 2 kohdan f alakohta ("yhteisön sääntelyssä vahvistetut vähimmäisvaatimukset"), 12 artiklan 4 kohta ("yhteisön vaatimukset") ja 17 artiklan 3 kohta ("yhteisön eläinlääkintälainsäädäntö").

B *Toinen ja kolmas kysymys*

26. Toisella ja kolmannella kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa lähinnä selvittää, edellytetäänkö direktiivissä 97/78, että yhteisöön kolmansista maista tuodut elintarvikkeet on hävitettävä, jos erässä havaitaan eläinlääkinnällisessä tarkastuksessa jäämiä jostakin asetuksen N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta.

27. Käsittelen ensimmäiseksi direktiivin 97/78 17 artiklan 2 kohtaa ja 22 artiklan 2 kohtaa. Tarkastelen erityisesti näiden kahden säännöksen yhteyttä toisiinsa, jotta voitaisiin selvittää, milloin tuotteiden, jotka eivät täytä yhteisön tuontiedellytyksiä, takaisinlähettäminen on sallittu ja milloin tuotteet on hävitettävä. Sen jälkeen tarkastelen asetuksen N:o 2377/90 5 artiklaa ja sen liitteen IV luetteloa farmakologisesti vaikuttavista aineista, joiden jäämille ei voida vahvistaa enimmäismääriä.

a) Direktiivin 97/78 17 artiklan 2 kohta ja 22 artiklan 2 kohta

28. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdalla ja 22 artiklan 2 kohdalla on eri soveltamisala, vaikka molemmat säännökset koskevatkin tuotteita, jotka eivät täytä yhteisön tuontiedellytyksiä.

29. Direktiivin 17 artiklan 2 kohtaa sovelletaan yleisesti aina, kun rajatarkastusasemilla suoritetuissa tarkastuksissa todetaan, ettei tuote täytä tuontiedellytyksiä, tai kun tarkastuksissa tulee esille säännöstenvastaisuuksia. Jotta tuote-erä olisi tuontiedellytysten mukainen, sen on täytettävä kaikissa kolmessa tarkastustyypissä eli asiakirjojen tarkastuksessa, tunnistustarkastuksessa ja fyysisessä tarkastuksessa asetetut vaatimukset, jotka ovat toisistaan riippumattomia. Tuote ei esimerkiksi täytä tuontiedellytyksiä, jos asiakirjojen tarkastuksessa havaitaan, ettei hallinnollisia vaatimuksia ole noudatettu. Tällaisessa tapauksessa sovelletaan direktiivin 17 artiklan 2 kohtaa.

30. Direktiivin 22 artiklan 2 kohtaa sen sijaan sovelletaan vain, jos tarkastusten perusteella ilmenee, että tuote-erä saattaa olla vaaraksi eläinten tai ihmisten terveydelle. Siten 22 artiklan 2 kohdan soveltamisala on paljon suppeampi kuin 17 artiklan 2 kohdan soveltamisala. Direktiivin 22 artiklan 2 kohtaa on siis pidettävä erityissäännöksenä suhteessa 17 artiklan 2 kohtaan.

31. Sovellettaessa 17 artiklan 2 kohtaa toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen on

määrättävä tuote-erä lähetettäväksi takaisin 60 päivän kuluessa, jos eläinlääkinnällisen tarkastuksen tulokset ja eläinten terveyttä koskevat vaatimukset sen mahdollistavat. Jos takaisinlähettäminen ei ole mahdollista, jos 60 päivän määräaika on ylittynyt tai jos lastauksesta vastuussa oleva taho antaa suostumuksensa välittömästi, toimivaltaisen viranomaisen on määrättävä erä hävitettäväksi 17 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdan mukaan tuote on siis tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta lähetettävä takaisin, jos se ei täytä tuontiedellytyksiä.

32. Direktiivin 22 artiklan 2 kohdassa takaisinlähettämisen mahdollisuutta ei mainita lainkaan. Siinä todetaan, että "jos – – tarkastuksen yhteydessä ilmenee, että tuote-erä saattaisi olla vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle, toimivaltaisen eläinlääkintäviranomaisen on välittömästi toteutettava seuraavat toimenpiteet: – – kyseinen erä takavarikoidaan ja hävitetään".

33. Osapuolet ovat samaa mieltä siitä, että 17 artiklan 2 kohta menettää merkityksensä sen jälkeen, kun on todettu, että tuote-erä "saattaisi olla vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle" 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Tällaisessa tilanteessa kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin määrätä erä hävitettäväksi. Osapuolet ovat kuitenkin eri mieltä siitä, milloin tuote-erän voidaan katsoa olevan "vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle".

34. Coxon pitää yhteisön rajatarkastuksia tehokkaina ja väittää pääasiallisesti, että takaisinlähettämisen jälkeen tuotteet, jotka eivät täytä yhteisön tuontiedellytyksiä, eivät enää ole vaaraksi ihmisten tai eläinten terveydelle yhteisössä. Coxonin mukaan 22 artiklan 2 kohtaa ei näin ollen sovelleta, jos erä on mahdollista lähettää takaisin alkuperämaahan. Tässä yhteydessä Coxon väittää, ettei yhteisön eläinlääkinnällisten tarkastusten tavoitteena ole eikä itse asiassa voi olla ihmisten tai eläinten terveyden suojelu yhteisön rajojen ulkopuolella.

35. Komissio puolestaan katsoo, ettei 22 artikla estä lähettämästä takaisin tuotteita, jotka eivät täytä yhteisön tuontiedellytyksiä, kunhan kyseisellä kolmannella maalla ei ole mitään tätä vastaan. Komissio kuitenkin korostaa, että kansanterveyden perussuojan varmistamiseksi toimivaltaisilla viranomaisilla on aina valtuudet määrätä hävitettäviksi erät, jotka muodostavat vakavan ja välittömän vaaran kansanterveydelle. Komissio tuo

toiseksi esille, että 22 artiklan 2 kohdassa vaaditaan hävittämään erät, jotka edes välillisesti saattaisivat olla vaaraksi ihmisten tai eläinten terveydelle yhteisössä. Välillisenä vaarana komissio mainitsee esimerkiksi riskin kyseisten erien vilpillisestä jälleentuonnista jonkin toisen rajatarkastusaseman kautta.

36. Kreikan ja Alankomaiden hallitusten mukaan 22 artiklan 2 kohtaa sovelletaan aina, kun kyseiset tuotteet ovat vaaraksi kuluttajien terveydelle. Kummankin hallituksen mukaan 17 artiklan 2 kohdalla ja 22 artiklan 2 kohdalla halutaan varmistaa, ettei tällaisia tuotteita pidetä markkinoilla. Ne huomauttavat, että jos tuotteita ei hävitetä, on aina olemassa vaara, että ne kulkeutuvat yhteisöön ja päätyvät yhteisön kuluttajien ravinnoksi. Kreikan hallitus väittää tältä osin, että 22 artiklan 2 kohdan väljempi tulkinta kannustaisi yrittämään vaarallisten tuotteiden tuontia. Tällaisista yrityksistä koituisi tuojalle varsin mitättömät kustannukset, vaikka sen hallussa olevat tuotteet havaittaisiin terveydelle vaarallisiksi.

37. Yhdyn Alankomaiden ja Kreikan hallitusten näkemykseen. Kun kolmansista maista tulevia tuotteita tarjotaan tuotavaksi yhteisöön, niihin sovelletaan yhteisön terveysvalvontajärjestelmiä. Direktiivin 22 artiklan 2 kohdassa säädetyllä täsmällisellä järjestelmällä pyritään suojelemaan ihmisten ja eläinten terveyttä yhteisössä. Tässä mielessä direktiivi täydentää vastaavaa yhteisön sisäisiin tuotteisiin sovellettavaa järjestelmää: jos eläinlääkinnällisissä tarkastuksissa yhteisön sisäisessä kaupassa havaitaan jokin seikka, "joka saattaa olla vakavaksi vaaraksi eläimille tai ihmisille", jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on määrättävä erä hävitettäväksi, vaikka tuotteita ehkä voitaisiinkin pitää kaupan yhteisön ulkopuolella. [6] Kolmansista maista tulevia tuotteita ei myöskään tulisi lähettää takaisin pelkästään sillä perusteella, että niitä voidaan pitää kaupan yhteisön ulkopuolella. [7] Eläinperäisten tuotteiden tuojien ja yhteisön sisäistä kauppaa harjoittavien toimijoiden tulisi siis ottaa se riski, että niiden tuotteet voidaan määrätä hävitettäviksi, jos ne eivät täytä yhteisön terveysvaatimuksia.

6 – Eläinlääkärintarkastuksista yhteisön sisäisessä kaupassa sisämarkkinoiden toteuttamista varten 11 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/662/ETY 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että "jos lähetyksen määräpaikassa tehdyn tarkastuksen tai kuljetuksen aikana jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset toteavat – – jonkin seikan, joka saattaa olla vakavaksi vaaraksi eläimille tai ihmisille – –, niiden on – – määrättävä lähetys hävitettäväksi" (EYVL L 395, s. 13).

7 – Tuotteiden hävittämisellä 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti on tietenkin myös se vaikutus, että se vähentää eläinten tai ihmisten terveydelle aiheutuvaa vaaraa myös yhteisön ulkopuolella. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kieltäytyminen ihmisten tai eläinten terveyden vaarantavien tuotteiden takaisinlähettämisestä palvelisi ensisijaisesti yhteisön ulkopuolisia etuja.

38. Kuten Alankomaiden ja Kreikan hallitukset katsovat, jos tuotteita voitaisiin vapaasti lähettää takaisin, olisi aina olemassa riski niiden jälleentuonnista yhteisöön. En pidä vakuuttavana Coxonin väitettä, jonka mukaan yhteisön rajatarkastukset ovat niin tehokkaita, että ne estäisivät jälleentuonnin. Eläinten tai ihmisten terveyden vaarantavien tuotteiden takaisinlähettämisen salliminen voi lisätä merkittävästi tuojien yrityksiä tuoda tällaisia elintarvikkeita yhteisön markkinoille. Tuojien ei tarvitsisi pelätä tappioiden riskiä, koska tuotteiden hävittämisen mahdollisuus olisi käytännössä olematon.

b) Asetuksen N:o 2377/90 5 artikla ja liite IV

39. Tulkinnassaan direktiivin 97/78 17 artiklan 2 kohdasta ja 22 artiklan 2 kohdasta Coxon tukeutuu asetukseen N:o 882/2004. [8] Tämä asetus sisältää tiettyjä eläinten tai ihmisten terveydelle vahingollisten rehujen ja elintarvikkeiden takaisinlähettämistä koskevia sääntöjä. [9] Kuten Kreikan hallitus istunnon aikana perustellusti huomautti, näitä sääntöjä ei kuitenkaan voida soveltaa tässä tapauksessa. Asetuksella N:o 882/2004 ei muutettu eläinperäisille elintarvikkeille direktiivissä 97/78 vahvistettuja yhdenmukaistettuja tuontimenettelyjä. [10]

40. Vielä on selvitettävä, voivatko tuotteet, joiden havaitaan sisältävän jäämiä jostakin asetuksen N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta, "olla vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle" direktiivin 97/78 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

41. Neuvoston asetuksella N:o 2377/90 otettiin käyttöön yhtenäinen menettely eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa. Jäämien

8 – Rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004 (EUVL L 165, s. 1).

9 – Coxon viittaa asetuksen 19 artiklan 2 kohdan c alakohtaan ja 20 artiklaan.

10 – Ks. asetuksen N:o 882/2004 johdanto-osan 25 perustelukappale. Vaikka asetuksen N:o 882/2004 58 artiklalla muutettiin joitakin direktiivin 97/78 osia, sekä 17 artikla että 22 artikla pysyivät ennallaan.

enimmäismääriä koskevien yhtenäisten sääntöjen vahvistamisella pyritään suojelemaan kansanterveyttä [11] ja samalla helpottamaan eläinperäisten elintarvikkeiden kauppaa. [12]

42. Asetuksen liitteessä IV luetellaan eläinlääkkeissä käytettävät farmakologisesti vaikuttavat aineet, joiden jäämille ei voida vahvistaa enimmäismääriä. Asetuksen 5 artiklan mukaan "kyseisen aineen jäämät ovat minä tahansa määrinä eläinperäisissä elintarvikkeissa vaaraksi kuluttajan terveydelle". Sen vuoksi 5 artiklassa kielletään näiden aineiden käyttö koko yhteisössä.

43. On siis todettava, että tuote-erä, joka sisältää jäämiä jostakin asetuksen N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta, voi "olla vaaraksi eläinten terveydelle tai kansanterveydelle" direktiivin 97/78 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

44. Kansallinen tuomioistuin huomauttaa ennakkoratkaisupyynnössään, että Alankomaat päätti komission kanssa neuvoteltuaan, että tietyt Kiinasta tulleet tuote-erät, jotka sisälsivät nitrofuraaneja alle 5 ppb, voitiin lähettää takaisin. Alankomaiden viranomaiset siis poikkesivat tilapäisesti furatsolidonille säädetystä nollarajasta (furatsolidoni kuuluu nitrofuraaneihin). Poikkeus ei koskenut Coxonin ja Ravercon eriä, joista on kyse nyt esillä olevissa asioissa. [13] Siitä huolimatta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo tämän Alankomaiden viranomaisten tilapäisen ratkaisun kyseenalaistavan sen päätelmän, että direktiivin 97/78 22 artiklan 2 kohta edellyttäisi sellaisten tuotteiden pakollista hävittämistä, joiden on todettu sisältävän jäämiä furatsolidonista, joka on asetuksen N:o 2377/90 liitteessä IV mainittu aine.

45. Alankomaiden hallitus väittää, että hävittämisjärjestelmästä oli pakko tilapäisesti poiketa, jotta estettiin kauppakiista Kiinan kanssa. Tuohon aikaan kaikissa jäsenvaltioissa ei ollut käytössä sellaisia tutkimusmenetelmiä, joissa olisi havaittu alle 5 ppb:n nitrofuraanipitoisuuksia eläinperäisistä tuot-

11 – Asetuksen N:o 2377/90 johdanto-osan kolmas perustelukappale.

12 – Johdanto-osan viides ja seitsemäs perustelukappale.

13 – Alankomaiden viranomaiset eivät nähtävästi olleet päättäneet poiketa nitrofuraanien nollarajasta vielä siinä vaiheessa, kun Coxon ja Raverco tarjosivat eriään tuontiin. Coxonin eristä löytynyt furatsolidonimäärä oli joka tapauksessa niin suuri, ettei poikkeusta olisi voitu soveltaa.

teista. Alankomaiden hallituksen mukaan tämä tilanne johti eroavuuksiin: joidenkin jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyivät tuontiin erät, jotka sisälsivät nitrofuraaneja alle 5 ppb, kun taas tarkempia tutkimusmenetelmiä käyttävissä jäsenvaltioissa tällaiset erät määrättiin hävitettäviksi. Alankomaiden viranomaiset olivat määränneet hävitettäviksi useita Kiinasta tulleita tuote-eriä, jotka sisälsivät nitrofuraaneja alle 5 ppb. Kiina kielsi tämän jälkeen Alankomaista peräisin olevien eläinperäisten tuotteiden maahantuonnin. Sen vuoksi Alankomaat sopi Kiinan viranomaisten kanssa, että se lähettäisi takaisin nitrofuraaneja alle 5 ppb sisältävät tuotteet, ellei niissä ollut muiden vaarallisten aineiden jäämiä. Sopimus koski vain eriä, jotka tarjottiin tuontiin ennen 15.3.2002. Kyseisestä päivästä lukien jäsenvaltioiden oli kiellettävä yleisesti eläinperäisten tuotteiden tuonti Kiinasta 30.1.2002 tehdyn päätöksen 2002/69/EY [14] mukaisesti.

46. Ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen tavoin voidaan perustellusti kysyä, sopiiko Alankomaiden päätös lähettää tilapäisesti takaisin nitrofuraaneja sisältävät tuotteet yhteen direktiivin 97/78 22 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 2377/90 5 artiklan tiukan sanamuodon kanssa. Mielestäni Alankomaiden viranomaisten tilapäinen ratkaisu lähettää takaisin Kiinasta tulleet tuotteet, jotka sisälsivät nitrofuraaneja alle 5 ppb, ei vaikuta kyseisten säännösten tulkintaan.

47. Jos siis eläinlääkinnällisissä tarkastuksissa havaitaan, että yhteisöön kolmansista maista tuodut elintarvikkeet sisältävät jäämiä jostakin asetuksen N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta, toimivaltaisten viranomaisten on takavarikoitava ja hävitettävä kyseiset elintarvikkeet direktiivin 97/78 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

C *Neljäs kysymys*

48. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyytää vastaamaan neljänteen kysymykseen vain, mikäli toiseen kysymykseen on vastattava kieltävästi. Edellä esitettyjen päätelmien perusteella neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

14 – Eräistä Kiinasta tuotavien eläinperäisten tuotteiden suojatoimenpiteistä tehty päätös (EYVL L 30, s. 50).

IV Ratkaisuehdotus

49. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa sille esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Kolmansista maista yhteisöön tuotavien tuotteiden eläinlääkinnällisten tarkastusten järjestämistä koskevista periaatteista 18 päivänä joulukuuta 1997 annetun neuvoston direktiivin 97/78/EY 17 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tuote-erän takaisinlähettämiselle asettaman esteen on perustuttava siihen, etteivät tuotteet täytä yhteisön tuontiedellytyksiä.

2) Kyseisen direktiivin 22 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on takavarikoitava ja hävitettävä kolmannesta maasta tulleet ja yhteisöön tuotavaksi tarjotut elintarvikkeet, jos eläinlääkinnällisissä tarkastuksissa havaitaan, että kyseiset elintarvikkeet sisältävät jäämiä jostakin yhteisön menettelystä eläinlääkejäämien enimmäismäärien vahvistamiseksi eläinperäisissä elintarvikkeissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2377/90 liitteessä IV mainitusta aineesta.